

RUZVELTİN DUASI

İyi ve doğru uğrundaki manevî silâhların acaba yeri nedir?

Yazan: Ahmet Emin YALMAN

Amerika devlet reisi B. Ruzvelt'in «hür insanların Allah'ın hitabına okuduğu dua, dünyanın her tarafında elbette alâka ve heyecan uyandırmıştır. Ruzvelt'in bu duada istediği şeyler, insanların en tatlı rüyalarında yer alan idealerin özüdür.

«Hür insanları ve milletleri esaret altına almak isteyen zalimlere karşı! Allahın zafer istemesi; harp içinde olan bir millet için tabii bir dua sayılabilir. Fakat Amerika devlet reisi bu kadarla kalmıyor, harpten sonraki için de şu emellerin gerçekleşmesini «hür insanların Allahından» diliyor:

«Bize yalnız bu acı harbin devam ettiği müddetçe değil, gelecek günler için de birlik ve kardeşlik ver. Dünyamız kâinat içinde ancak küçük bir yıldızdır. Bununla beraber biz istersek onu harp elemelerinden, açlıktan, korkudan, ırk, renk ve ideoloji farklarından ve nefretlerinden uzak bir dünya hâline koyabiliriz. Bu işe bugün başlamak cesaretini bize bağışla! İnsanlar, kısa hayatlarının üstünde olan maksatlar uğruna bu kadar ıstırap çekiyorlar. Kendilerine insan ruhunun büyüklüğünü anlamak kudret ve basiretini ihmal et! Dünya zulmünden ve kuvvetli olanın sırf kuvvetli olduğu için zayıfı yutabileceği iddialarından kurtulmak imkânını ve cesaretini bize ver. Fakat her şeyin üstünde olarak, bize böyle bir kardeşlik duygusu ver ki, tesiri yalnız bugünlük olmasın ve lâfıta kalmasın. Kardeşliğimizin zulüm ve açlık çekmesini kendimiz zulme ve açlığa uğramış gibi duyalım. Zaten onların hüriyetini ellerinden almışsa bizim hüriyetimiz de emniyette değildir. Bize böyle bir iman ver ki insanların adalet, hüriyet ve emniyet yüzü görecelerine ve hayatta müsavî fırsata ve müsavî talihe kavuşacaklarına inanabilelim.»

B. Ruzvelt'in duası, bütün bir programdır. Harpten sonra kurulması istenen âleme ait bütün arzu ve emeller en canlı bir şekilde ifade etmektedir. Bunların, dünya yüzünde kurulu devletlerin en büyüğünün reisi tarafından insanlık huzurunda tekrar edilmesi, derin manalı bir manevî taahhüt teşkil eder.

Ruzvelt'in duasını dinlerken, zihnimizin bir tarafında şu nokta üzerinde durmamıza imkân yoktur: Gırtlığı müceddele uğrunda yüzlerce milyar dolar (Devamı: Sa. 3, Sü. 2 de) X

Meclis grupunda

Hariciye Vekili Şükrü Saraçoğlu izahatta bulundu

Ankara, 16 (A.A.) — Meclis grubu umumî heyeti bugün saat 15 de Reis vekili Seyhan mebusu Hilmi Uran'ın reisliğinde toplandı. Celse açılınca geçen toplantının zabıt hülasası okunmuş ve ruznamede geçilmiştir. Ruznamede Hariciye Vekilinin grup umumî heyetine verdiği izahat vardı. Bu maksatla kürsüye gelen Hariciye Vekili Şükrü Saraçoğlu son haftaların bizi uzaktan yakından ilgilendiren siyasî hâdiseleri üzerinde grup umumî heyetini tenvir etmiş ve iki saate yakın bir zaman süren bu izahatı müteakip riyasete toplantıya son verilmiştir.

Şimali Afrika harbi

Libyada vaziyet çok fena

Şiddetli tank muharebesi oluyor

Almanlar, İngiliz kollarının arkasını kesmeğe çalışıyorlar

Her iki taraf da ağır zayıtlara uğruyor

Londra, 16 (A.A.) — Libyadaki vaziyetin son hafta içinde fenalaştığı münakaşa götürmez bir hakikattir.

Rommel, muvaffakiyetini geliştirmekte vakit kaybetmemiştir. Rommel kuvvetlerinin şimdi Tobrukun cenup yakınlarına ve Elduda ile Akrima'ya geldikleri haber verilmektedir. Bu ilerlemeler münferit motörlü kollar tarafından yapılmakta olmakla beraber tehlikeli değildir. Ritchie ordusunun önünde çetin muharebeler beklediği tahmin edilmektedir. Bu muharebeler Şimali Afrika seferinin umumî heyeti bakımından itimatla ve fakat müverrin Siranlık'deki acil hedefleri bakımından ihtiyatla karşılanmaktadır.

Times gazetesinin bu sabah yazdığı gibi Rommel daha elverişli bir taarruz mevzii elde etmek için (Devamı: Sa. 3, Sü. 4 de) //

Hint kongresinin mühim bir kararı

Hemen İngiltere ile olan münasebetlerini kesecekler

Hemen İngiltere ile olan münasebetlerini kesecekler

Hemen İngiltere ile olan münasebetlerini kesecekler

Karp faclasının önüne geçmek için yegâne çare bunu buluyorlar

Tokio, 16 (A.A.) — Domei ajansının bildirdiğine göre, Bangkok'da toplanmış olan Hint kongresi, Hindistanın istiklâl ilan etmesini ve hemen İngiltere ile münasebetlerin kesilmesini isteyen bir karar sureti kabul etmiştir.

(Devamı: Sa. 3, Sü. 5 de) (!)

Havalarıda

Amerikan uçakları Romanya üstünde

Petrol sahası bombalanmış

Nevyork, 16 (A.A.) — Brit: Nev-York Times gazetesi yazıyor:

«Amerikalıların Romanya'ya harbin ağırlığını duyurmaları için yalnız sekiz gün kâfi gelmiştir.

Uçaklarımızın havalandıkları üç şimdiye kadar bir sır olarak kalmaktadır. Uçaklarımızın hedeflerine ulaştıklarını ve her birilerinin dört ton bomba atıklarını bilmek yetiştir. Rumen petrolünün yollanmasında, hattâ anı de olsa, meydana çıkan bir duruş hareketi, muharebe sahastı üzerinde pek seri neticeler verebilir.»

(Devamı: Sa. 3, Sü. 4 de) *S*

Rus - Alman harbi

Sivastopol muharebesi

Tarihte eş görülmemiş çarpışmalar oluyor

Hitler, Kafkasyaya taarruz ümidini muhafaza ediyormuş

Rus Hlosu Sivastopol müdafilerine yardımı koşuyor

Moskova, 16 (A.A.) — Reuter ajansının hususî muhabiri bildiriyor: Sivastopol muharebesi tarihte bir eş görülmemiş şiddetli bulmuştur. Almanlar burasını almak için son bir gayret sarfediyorlar. Eğer muvaffak olurlarsa bu muvaffakiyet onlara pahalıya oturacaktır. Eğer muvaffak olmazlarsa acı bir mağlûbiyete uğramış olacaklardır.

Moskova, 16 (A.A.) — United Press bildiriyor: Hitler, Kafkasyaya karşı taarruza geçmek niyetini hâtta muhafaza etmektedir. Bununla beraber Harkof (Devamı: Sa. 3, Sü. 6 da) (**)

Londra tekzip ediyor

İngiliz gemilerinin batırıldığı hakkında iddia hayal mahsulü

Terento tipte 10 bin tonluk bir kruvazör batırıldı

İngiliz hava kuvvetleri bir ikinci İtalyan deniz kuvvetine taarruz ettiler

Londra, 16 (A.A.) — Amiralilik dairesinin ve hava nazırlığının nmüşterek tebliği:

İngiliz donanması ve ticaret filosu, İngiliz hava kuvvetlerinin ve birleşik devletler ordusuna mensup hava teşkilatlarının yardımıyla Malta ve Tobruk garnizonlarına levazım teslim etmişlerdir. Harekât düşmanın üstün deniz ve hava kuvvetlerinin çok şiddetli hücumları karşısında kayıpsız olmamakla beraber muvaffakiyetle yapılmıştır. Düşmanın kruvazörleri batırıldığı ve bir zirhlî ile bir uçak gemisi hasara uğrattığı hakkındaki hulya mahsulü iddiaları tamamen asılsızdır. Gemilerimiz, deniz uçaklarımız, hava kuvvetlerimiz ve Amerikan uçakları tarafından düşmana da kayıplar ve hasar verdirilmiştir.

Terento tipte 10 bin tonluk bir kruvazör ve en aşağı iki destroyer batırılmış ve düşman hava kuvvetlerine ağır kayıplar verdirilmiştir.

Kahire, 16 (A.A.) — Orta şark İngiliz hava kuvvetleri umumî karargâhı tarafından 16 haziranda neşredilen hususî tebliği:

Son dört gün içinde müttefik hava (Devamı: Sa. 3, Sü. 4 de) *S*

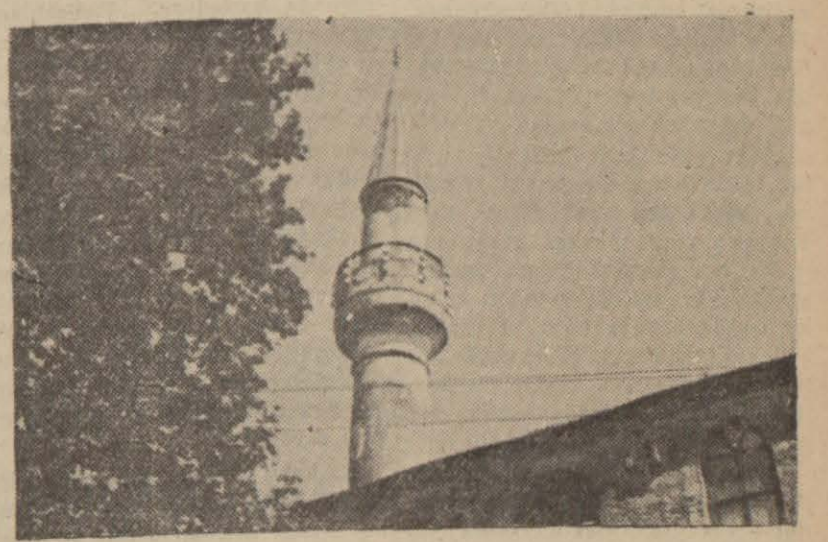
GEÇİRİLEN TEHLİKE

Dün sabah, İstanbulda şiddetli bir zelzele oldu
Saraçhanede bazı binaların duvarları çatladı

Dün sabah saat 8.42 de şehrimizde şiddetli bir zelzele olmuştur. Evvelâ hafif bir sarsıntı ile başlayan zelzele üç saniye sonra birden çok şiddetlenmiş ve bu şiddetle 20 saniye devam etmiştir.

Sarsıntının şiddetinden bilhassa kâğır binalardaki eşyalar yerlerinden oynamış, bazılarının da duvarları çatlamıştır. Dün akşama kadar alâkalılar tarafından yapılan tetkiklere nazaran, zelzele şiddetli olmasına rağmen, şehirde o kadar mühim bir hasar ve bilhassa insanca zayıt olmamıştır. Yalnız, hemen umumî denilecek derecede halkta büyük bir telaş ve korku uyandırmıştır. Korkusundan evlerini ve mağazalarını bırakarak sokaklara fırlayanlar çok olmuştur.

(Devamı: Sa. 3, Sü. 7 de) *

Dünkü zelzelede hasara uğrayan Saraçhane camisinin minaresindeki hasar bu resimde görülmektedir

Maliye Vekilinin beyanatı

Üçüncü tertip Tasarruf bonoları tamamen satıldı

Piyasadaki Tasarruf Bonolarının yekûnu 75 milyon liraya baliğ oldu

Ankara, 16 (A.A.) — Maliye Vekilimiz Fuat Ağralı Anadolu ajansı muhabirine aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

«Haslatı millî müdafaa için fevkalâde masraflarına karşılık tutulan Tasarruf bonolarının üçüncü tertip yirmi beş milyon liralığının da birinci ve ikinci tertiplerde olduğu gibi fevkalâde ragbet göstererek çok kısa zamanda tamamen satılmış olduğunu memnuniyetle ve aziz vatandaşlarımıza teşekkürle bildiririm.

Bu suretle piyasadaki Tasarruf bonoları yekûnu yetmiş beş milyon liraya varmıştır. Elde edilen bu netice memleketimizde tasarruf fikrinin ne derece inkişaf ettiğini göstermesi bakımından olduğu kadar tasarruf şebhi yurdtaşların millî müdafaa yardım hususundaki arzularının ve Cumhuriyet maliyesine olan itimatlarının parlak bir misali teşkil etmiş iştir. İtibarile de iftiharı muciptir. Kanun. Tasarruf bonolarının ihraç haddini yetmiş beş milyon

Maliye Vekili Fuat Ağralı

lira olarak tesbit ettiği cihetle bu haddin tecavüzüne meydan verilmemek üzere bugünden itibaren (Devamı: Sa. 3, Sü. 7; de) (:) :

Serrano Suner'in İtalyayı ziyareti

Almanların, Lavali tazyik için buldukları çare nedir?

Vaşington, 16 (A.A.) — Burada hasıl olan kanaate göre, B. Serrano Suner'in Dransa'yı ve İtalya'yı ziyareti Almanların Lavali'yi tazyik etmek için buldukları yeni bir çareden ibarettir. Her taraftan sıkıştırılan Lavali, bazı müsaadatta bulunmağa razı olmuştur.

Amerika donanmasının tonajı iki mis'i olacak

Vaşington, 16 (A.A.) — Mümessiller meclisinin deniz encümeni Amerikan donanmasının tonajını iki misline çıkaracak olan inşaat programını kabul etmiştir. Bu maksatla 8500 milyon dolarlık tahsisat kabul edilmiştir.

Devlet konservatuvarının temsilleri

Devlet Konservatuvarı ayın yirmi dördünde şehrimize gelecek ve tesbit edilen programa göre gençlerimize «Antigon» operasını temsil edeceklerdir.

Devlet Konservatuvarı rejisörü Cari Ebert tarafından sahneye konan bu eser 5, 7, 12 Temmuz tarihlerinde olmak üzere Ses sinemasında temsil edilecektir. Yukarıdaki resim Antigon'dan bir sahneyi göstermektedir.

Pek Yakında
İki Büyük Tefrika
VATAN
Sütunlarında
1 -- SAADET İÇİN
Yazan: Andre Maurois
Türkçe çeviren: Rezzan A. E. Yalman
Fransanın neden yıkıldığına dair olan eserle şöhrati tazeleyen Andre Maurois'ın güzel bir romanını cumartesi gününden başlayarak tefrika ediyoruz.
Bu eseri beğeneceksiniz, çok meraklı bulacaksınız. Çünkü insan ruhunun işleyişini, saadet uğrundaki çarpışmalarını hiç atılmamış bir zaviyeden gösteriyor.
Bu nefis roman dilimize Rezzan Emin Yalman'ın kalemiyle çevrilmiştir. Bu nefis romanı bir kaç güne kadar neşre başlıyoruz.

2 -- Fatih İstanbulu Nasıl Aldı?
Yazan: Ziya Şakir
1943 de büyük bir millî bayramımız var. Fatih'in İstanbul'u almasının beş yüzüncü senesini kutlulayacağız. Daha bugünden İstanbul'un fethi, günün canlı alâkaları arasında yer almıştır.
Arkadaşımız Ziya Şakir, İstanbul'un fethini senelerdenberi tetkik etmiş, çok esassı bir tefrika hazırlamıştır. Bunu on güne kadar (VATAN) sütunlarında okuyacaksınız.

İşe Müsteşarlığının çok mühim bir kararı

Havayıcı zaruriyeye fiyat konmayacak. Pirinç satışı serbest bırakılacak

Ankara, 16 (Telefonla) — Evvelce bildiğimiz gibi Ticaret Vekâleti İşe Müsteşarlığı bir takım havayıcı zaruriye satışlarına fiyat tesbit edilmesi usulünden yaz-

gececektir. Bu cümleden olarak Müsteşarlık pirinç piyasada serbestçe satılmasını karar almıştır. Bu karar bir iki gün içinde ilân edilecektir.

Tarihimize birlik ve ikilik

Kara kedilerin geçmişteki rolleri

YAZAN: Cemal BARDAKÇI

Başka bir münasebetle de dediğim gibi, dertop olup hükümetin etrafında toplanmak, parçalanmaz bir kaya teşkil etmek lüzumunu belki tarihimizin hiç bir devrinde bugün olduğu kadar şiddetle hissetmedik. Ben, bu "hükümet etrafında toplanmak" tabirini de maksadını hakkıyla ifadeye, belirtmeye yeter bulmuyorum. Çünkü bu tabirde de ikilik kokusu vardır. Halbuki milletle hükümet arasında su şizab olacak değil, hava geçecek kadar dahi olsun bir aralık, açıklık kalmamalıdır. Bu iki varlık kaynaşmış bir tek mevcudiyet haline gelmelidir. Ancak bu böyle oluncaya ki aralarına emniyetli, güvenli, güvenli giremez, gücüklik, küskünlük, kin, düşmanlık gibi her ikisi için de zaf verici, öldürücü, yıkıcı duygular sokulamaz.

Uzun tarihimiz gösteriyor ki biz böyle bir birlik temin ettiğimiz, yaşadığımız müddetçe sirtımız asla yere gelmedi. Karşımıza çıkan her şeyi düğün yerlere serdik, her zorluğu yendik. Üçüncü değil, kırk'lar fetih ve zaferi. Fakat ikilik bağıştırmadık bütün kavgalarımızı kaybettik. Türlü belâlardan, musibetlerden göz açamaz olduk.

Osmânî İmparatorluğunun temelleri bu birlik sayesinde atılmıştı. Bu İmparatorluk ikilik yüzünden yıkıldı. Bundan tam beş yüz yıl önce araya girmeye başlayan (karakedi) ler, milletle hükümetin arasını açmış, onları birbirine düşman etmek için ne yapacak lüzumlaştıysa yaptılar, her tedbire, her şeytanca çareye başvurdular. Kâh iktidar mevkii n'elerine geçerek doğrudan doğruya uğraştılar, bazan da perde arkasından keşmeleyle altın alta İmparatorluğu kundakladılar. Padışahlar: «Herkes sizin kulunuz, kölelerinizdir. Her emrinize körü körüne boyun eğmek zorundadır. Millet bir koyun sürüsünden başka bir şey değildir. Bu sürünün başta gelen en önemli vazifesi sizin rahatsızlığınızı, sadetinizi, şen ve şerefinizi sağlamağandır. Aman efendimiz, siz rahatınız olmasın, keyfinizi bozmayalım, üzümünüzün, incinmeyin, zevkinize bakınız» dediler. Onlar için saraylar, köşkler kurdurmuş, dünyanın dört tarafından kadın, kürk, amber ve daha bilenen neler tedarikine ve bunları yapabilmek için de milleti soyamış, hükümet adına türlü zulümler, işkenceler, hakshaklar yapmışa koyulmuşlar. Bu kötü hareketlerin doğurduğu şikâyetleri örtbas ediyorlar, fazla patırdı yapanları tepiyorlar, hakiki durumu, dev-

letin, milletin içten, dıştan karıştığı tehlikeleri her iki taraftan da saklıyorlar, cehennem cennet diye gösteriyorlardı. Mızrak çuvala sığmıyacağı, gözler yumulmakla tehlikenin gelmesi önlenemeyeceği için bütün bu fenalıklar az zamanda meydana çıkıyor, sebeb oldukları felâketler milleti, memleketi perişan ediyordu.

Bu yüzden milletle hükümet arasında bağıştıran boğuşmalar, çarpışmalar asırlarca sürdü. Yüzbinlerle Türk başı kesildi. Kırdı kırıla azalan, takisten düşen Anadolu Türkleri nihayet hükümet islerine ilgi göstermeye, umumî meselelere karşında kayıtsız davranmaya başladılar. Padışahları, türlü ırklardan çeşitli köleleri, gözdeleleri başbaşa yalnız bıraktılar. Karakediler o şahısları ve bu kayıtsızlığı, işsizliği de Türkler aleyhinde bir silah olarak kullandılar. «Görüyorsunuz ya, Türklerin siyasi terbiyesi yoktur, devlet, hükümet işlerinden anlamazlar, kendilerini idare edemezler, vasiye muhtacıdır. Bunları bir kısmı karacah ve müteassip oldukları için dini korumak kayıtsız, diğer bir kısmı da kızıbaşlık davasıyla böyle isyan ediyorlar» diyorlardı.

Bu kabîl iddiaları müstakreh, igrânc ifturalardan, yalanlardan başka bir şey değildir. Tarih boyunca büyük medeniyetler, sayısız devletler kurmuş olan ve Çinliler, Cermenler dahi devletçilik, idarecilik dersi verdikleri bugün Avrupalı tarihçiler tarafından da kabul ve tasdik edilmekte bulunan Türkler siyasi terbiyeden, hükümet idaresi bilgisiyle mahrum ve nasipsiz bulunamazlardı. Sonra onları birçok önlere girmişler, çıkmışlar, fakat hiç bir vakit yakalarını tasassubun pençesinde kapırmamışlardı. Karakediler bu iftiraları ve yalanları felâketlerin mesuliyetini milletin sırtına yüklemek, cezadan kurtulmak, padişahları kendilerinin zımmına, faydaları birer unsur oldukları kansatı vermek maksadını güdüyorlardı. Uzun zaman bu oyunlarında muvaffak oldular.

Fakat günün birinde millet inkıraz uçuşunun kenarına gelmişti. Neredeyse içine yuvarlanacaktı. İlk defa Samsundun yükselen bu ses ona bu acı hakikati bildirdi. Tehlikeleri olanca çıplaklığıyla ortaya döktü. Bu ses evvelki seslere benzemiyordu. Onda di-mişlere, ruhları işleyen samimî bir eda ve mahiyet vardı. Bu itibarla onun sahibi muhakkak büyük bir adamdır. Bu hüküm verdiğinden sonra millet, hâlâ eski silâhlarını kullanmakta devam eden karakedilere dirsek çevirdi. Bu büyük adamın etrafında toplandı. Dört yıl süren ezici harpten henüz çıkmış olmasına rağmen kendisinden istenilen büyük fedakârlıkları göz kırpmadan kabul etti, elinde, avucunda ne kalmışa döğünmeden ve bir işaretle verdi. Çünkü hükümetle millet yeniden birleşerek bir bütün teşkil etmişlerdi. Bu sayede varlığını, istiklâlini kurtardık. Ve yine bu sayededir ki bu kadar azametli eserler meydana getirdik. Bugün de kuvvetimizin kaynağı bu birliktir. Demek istediğim şudur ki bu kahraman, bu asil, zeybek mil-

Şehir Haberleri

Istanbulun telefon şebekesi

Yeni tesisat, İsveç ve Macar firmalarına ihale edildi

Telefon idaresi şehrin telefon şebekesini tevsi karar vererek bu inşaatı Macar ve İsveç firmalarından iki büyük şirkete ihale etmiştir.

Yeni yapılacak tesisata göre Şişli şebekesi 5000, Beyoğlu 6000 ve İstanbul'da yine 6000 aboneye iltisaf edilecektir. Ayrıca Aksaray'dan yeniden 2000 abonelik bir santral inşa edilecektir. Bu suretle İstanbulun telefon ihtiyacı tamamen karşılanmış olacaktır.

Bu iki firma ile yapılan mukaveleye göre bu tesisat 17 ayda tamamen ikmal edilmiş olacaktır.

Çubuklu'da bir bakkal pirinç saklamış

Çubuklu İskele caddesinde bakkal dükkânı sahibi Erefin, pirinç satışına arzetmediği, yapılan arama neticesi anlaşılmış ve Milli Korunma mahkemesine sevk edilmiştir.

İnhisarlar Vekilinin dünkü tetkikleri

Gümrük ve İnhisarlar Vekili Râif Karadeniz dün öğleden evvel İnhisarlar Umum Müdürlüğüne giderek geç vakte kadar tetkiklerine devam etmiştir.

Almanya ile Türkiye arasında mal mübayaası

Almanlarla aramızda yaptığımız ala sanat fiyat müzakereleri bitmiş ve son şekline almıştır. Yapılan anlaşmaya göre, Ticaret Vekâleti tarafından tesbit edilen fiyat listesi yakında İthalat Birlikleri Umumi Kâtipliğine gönderilecektir. Bu suretle Almanlarla Türkiye arasında mal mübayaası başlamış olacaktır.

Mimarî sergisi daha beş gün açık kalacak

Sultanahmet türbesinde açılan «Türk abideleri mimari resim sergisi» ne halkımızın ve münevverlerimizin gösterdiği yakın ve samimî ilgi üzerine Maarif Vekili tarafından açık kalma müddeti daha beş gün uzatılmıştır.

Buna göre hazırlanan yirmi ikinci pazartesi günü saat 18 e kadar devam etmek üzere, cumartesi ve pazar günleri de sergi açık bulundurulacaktır.

İktidâr büyük olursa olsun tehlikenin korkmaz. O geçmişte neler, neler görmüş geçirmiş. Tehlikeler, zorluklar onun yaşama azmini, tradesini kırmaz. Tersine olarak kuvvetlendirir. Cesaretini artırır. Yeter ki heşey ona apaçık söylesin. Kendisinden hiç bir şey gizlenmesin. Bugün bize üzüntü, iltihâ veren haller, yarın karşışmamız muhtemel zorluklar varsa onlardan kurtulmanın biricik çaresi bu suretle hareket etmek, bu yolda yürümektir.

C. Bardakçı

ÜÇÜNCÜ CEPHE

İşgal sahalarındaki isyan istidatları gün geçtikçe artıyor

Yazan: M. H. ZAL

Bugünlerde (ikinci cephe) lakırdı dillerden duyuluyor. İngilizler ve Amerikalılar, işi yalnız hava taarruzlarında bırakarak, 1942 senesinde Avrupa'da bir ikinci cephe kuracaklarına dair Ruslara karşı taahhütlere girişmişlerdir.

Fakat bir taraftan da bir üçüncü cephe lakırdısı peyda olmuştur. İsveç gazetelerinde «Üçüncü cephe» adı altında son zamanlarda dikkate layık bir takım yazılar çıkmıştır. Bununla Libya cephesi kastedilmeyor, işgal altındaki memleketlerde gelişen isyan hareketleri kasdolunuyor.

Üçüncü cephe devamlı bir hat şeklinde gözönüne getirilemez. Aynı kaynaktan doğan, fakat birbirleriyle hiç bir temas ve alakası olmayan bir takım hareketlerden ibarettir. Yani aralarındaki iştirak noktası; aynı sebeplerin ve saiklerin mahsulü bulunmalarıdır.

Reinhard Heydrich'in ölümü, başkumandan mevkilerindeki bir adamın bir cephe çarpışmasında can vermesine benzer. Cür'et bu derecelere varırdığına göre üçüncü cephe üzerindeki mücadeleye çok kızmış demektir. Bunun için bu cephe hakkında tam malûmat peyda etmek elbette zahmete değer.

Üçüncü cephe hakkında bir kanaate varmak kolay değildir. Çünkü ele geçen malûmat, hep propaganda kaynaklarından mübâlagaya meylediyor.

Bunları süzmek ve mübâlagalı tarafları atmak bakımından en müsait mevkide olan memleket İsveç'tir. Bunun için İsveç gazetelerini karıştırarak bir kanaate varmaya çalıştık. Elde ettiğimiz neticeleri aşağıki satırlarda bir araya getiriyoruz.

Almanya bir takım düşmanlara karşı açık cephelerde döğüşüp dururken, bir taraftan da işgal altındaki memleketlerde pusular arkasından çalşan gizli düşman kuvvetlerle çarpışmak zorunda kalmıştır. Bu çarpışmanın şiddeti pek çok arttığına dair elimizde pek açık bir ölçü vardır. 1942 senesinin ilk dört ayında idam cezasına uğradıkları Almanlar tarafından bildirilen askerlerin miktarı, geçen sene aynı aylar zarfında, aynı şekilde ölenlerin üç mislidir. Demek ki işgal altında bulunan ve hürriyet ve istiklâl hasreti çeken milletlerin işgal kuvvetleri üzerine yaptığı baskı, miktar ve kalite bakımından geçen seneyle nispetle pek çok artmıştır.

Üçüncü cephe üzerindeki cür'et ve teşebbüsün ne kadar arttığına açık bir âlâmeti, (Gal. tesund) adlı Norveç vapurunun macerasıdır. Norveçte yüzlerce genç sözbirliği ederek ve aralarında teşkilât kurarak bu vapuru ele geçirmiş ve tasarlamışlardır.

Sahte seyahat evrakı tedarik ederek, teker teker vapura dolmuşlardır. Göttersund, Oslo ile Bergen limanları arasında posta vapuru küçük bir yolcu vapurudur.

Vapur yola çıkar çıkmaz sahte yolcular silâhlarını çekerek kaptanı ve makinistleri tevkif etmişler ve vapuru idareleri altına alarak İngilterenin yolunu tutmuşlardır. Mürettebat aralarında kendilerine yardım edenler de çıkmış olacaktı ki İngiliz sahlinin yirmi mil açığına kadar varabilmişlerdir. Orada bir balıkçı gemisi önlerele düşerek torpilleriyle geçmelerine imkân vermiştir.

Yüzlerce kişinin birbirine emniyet ederek böyle bir iş tasarlayabilmeleri, h'ç bir taraftan işgal altındaki isyan istidatları ve Alman müdafa kuvvetlerinin bir kısmı olan S. S. k'it'alarının da bu vazife ile uğraşması yolunda bulunuyordu. Mesuliyet, askeri kumandanlardan alınarak S. S. kumandanları bazı maksatlar için askeri kumandanları emirleri altına geçirerek emniyet ve inzibata ait mesuliyet doğrudan doğruya sahip olacaktı. Bu cümleden olarak polis generali ve S. S. İla kumandanı Oberg Paris zabıtasına başına geçirilmiş ve Heydrich mayısın ilk haftasında kendisini barabere olarak Pariste vazifeye başlatmıştır.

Aynı sralarda Holandada yetmiş iki kişi kurşuna dizilmişti. Bunlara karşı ileri sürülen ilham, Alman işgal kuvvetine karşı teşkilât yaptıkları yolunda idi. S. S. teşkilâtının işgal sahalarına hakim olması, bir seneden (Devamı Sa. 4, Sü. 2 de) X

Nisan ayında İtalyan kuvvetlerinin muhtelif cephelerde uğradığı zayıflara dair nesredilen rapor da üçüncü cepheye ne kadar mühim faaliyetler olduğunu gösteriyor. İtalyanlar Balkanlarda mahdud bir işgal kuvveti bulundukları hâlde İtalyan kuvvetlerinin Balkanlarda verdikleri zayıflar, doğu cephesinde Libya

bir halde harp edeceklerine hiç şüphelenilmez.

DAĞALAR DA DAĞALDA

Şilide bir saat kadar kar yağmış ve bir çok şehirler 12 santimetre kalınlığında bir kar tabakasıyla örtülmüştür.

Harp baskıya baskı sıcak ve soğuk dalgaları da, ne yaptığını bilmiyen esrarkeşer gibi dalgayla tutulduklarına galiba!

BİR CEVAP VESİLESİ

Bir ankete cevap veren eski sporculardan Ali Sami: «Hastalık teşhis edilmeden ve onu yenecek ilaç bulunmadıkça kamaat getirilmenden değişiklik yapılsa bu bir terakki ifadesi olmaz» diyor.

Benim bundan anladığım şudur: «Maarif Vekâletinin devraldığı spor teşkilâtında hastalık vardır. Bu hastalık bir değişikliği hep ettirir. Fakat hastalık teşhis edilmez ve hastalık yenecek ilaç bulunmazsa yapılacak değişikliktir de hayır gelmez»

Eğer benim bu tefsirim doğru ise Ali Saminin söylediği de doğrudur. Tatlısurt

Tatlısurt

anda üstadın karyolasına atılmak, sadet ve sevinçten etrafa taşan gözyaşlarıyla onun yüzünü, gözünü ıslatmış. Onu hırpalamak, sevmek ve öpmek istedin. Fakat biraz sonra bu çocukca çığlıkları bir tarafa bırakarak ciddi bir surette düşünmeye başladım. Ona, yazılarında düğünleri görecektim tatmin edici cevaplar vermek, onu ikna etmek lazımdı. Bu perisan keşfama buna muktedir olabileceğim miydim? Masanın üstünde duran kalemi elime aldım. Orada daki boş kâğıtlardan birinin üzerine şu mektubu yazdım:

Aziz üstadım! Mes'ut bir tesadüfle yazılarınızı okudum. Hezeyanname diye tavsif ettiğiniz yazılarım her satırında bir volkan kaynıyor.

Üstadım. Aylardanberi beni şüphe, gözyaşı ve tereddütler içinde yasağan muammayı nihayet bu mes'ut tesadüf bana halletti. Üstadım. Sizin ayrıldıktan sonra hayatımda çok büyük hadiseler oldu. Sevgili halamı kaybettim. Nihatta anlaşamadığımız için ayrılıyoruz. Hayatta tek başıma kaldım. Kisa bir zamanda hayıstim altüst eden bu kadar yüklü had'sata nasıl boyun eğdim. Nasıl tahammül gösterdim bilm'orum? Fakat bana, iyi ve tahammüllü olmanın

sırlarını hep siz öğrettiniz üstadım... Günahlarımı sizin hakikat işıklarınızda temizledim. İyiliklerimi, sizin bana aşladığınız fazilet duygularıyla yıptım, insanlara acımağı, fenalıkları affetmeği hep sizden öğrendim üstadım... Sizin varlığınız ve aşkınız ruhumu yükseltti üstadım. Ruhum aşkla yükseleceğine, benim kadar hiç kimse kanaat getirmemiştir üstadım... Bana, aramızdaki yaş farkından bahsediyorsunuz. Her yaşıma kendine mahsus sevgi tezahürleri vardır. E.İ. yaş, şuurlu sevgi yaşıdır üstadım. Bunun içinde ki size çok büyük bir emniyetle bağlamıştım... Siz de bana itimat ediniz. Benim başka kadınlar gibi kaptırıp peşinde koşmadığıma, vefesiz ve sadakatsiz bir insan olmadığımı inanınız üstadım. Gerçi hakikati anlamak için geç inanamak lazımdır. Fakat bir senelik uzun bir zamanda beni andığınızı ve tandırdığınızı zannediyordum. Sizi benim gözümle kimse göremez, sizi benim kafamla kimse tahsil edemez. Sizi benim kalbimle kimse sevmeyece üstadım. Perihan sizin faziletinize aşık... Gençlik ve güzelliğin meftunu olsaydım kocamı feda etmezdim üstadım.

Ben, bir anda göze çarpan güzelliğe değil; insani tedricen sıran ve büyüyen esrarlı güzelliğe meftunum üstadım. Bu güzelliği de görünce yüzde değil görünmeyen ruhta ararım... (Arkadaş var)

Günden Güne

Bu harbin hikâyelerinden

Bu harbin binlerce olayımdan bir tanesinin hikâyesi:

Japon bahriyesinden 21 yaşında Akira Hiron'nun defterinden: «Ne anem, ne kardeşlerim ve ne de dostlarım, bir daha dönmeyeceğim bir işe girmekte olduğumu bilmiyorum. Pek sevdiğim, beni affediniz. Öğreneceğiniz gün gelecektir. İşte o gün söyle diyeceksiniz: Evet, Akira vazifesini iyi yaptı!»

Japon bahriyesinden 26 yaşında Naoki Iwasa'nın ailesine bıraktığı mektup: «Sizi tekrar görmek nasip olacağını sanmıyorum. Tam yirmi altı yıl, benim iltimazlara boğmuş için herşey size bir vesile oldu. Minnetim, evlâkî hizmetime tamamiyle belirlenmediğinden dolayı ötür dilerim... Eğer vâsitemi iyi basarsanız, öğünümü sena ediniz; basarsanız, Naoki'nin ruhuna, gideceği yere, dualarınızı terfik ediniz».

Yukarıdaki satırları yazanlar da dahil olmak üzere Japon bahriyesinden dört subay ve beş küçük subay, Mikado tarafından ikşer derece bir deniz terfi ettirilmişler. Fakat bu terfi, dokuzda dörtü için ancak münaveirdir. Bu dokuz bahriyeli, üç tane cep denizaltısıyla Pearl Harbour baskınına yapmışlar ve Amerikalılar tarafından derhal imha edilmişler.

Denizaltılar Pearl Harbour'a girmeye muvaffak olar olmasın, iki saf olarak demiri bulman Amerikalı gemilerine ilk torpillerin savurmuşlar, fakat keşfedilmişler ve bir tane Amerika muhripini tarafından derhal batırılmış. Ötekiler denizine dibine oturmuşlar ve obus, tayıyare ve su bombaları altında gecek beklemişler. Havay saatle 20 yi 59 gece ay doğmuş. Denizaltılar harekete geçmiş ve 21 i 1 gece torpillerin bir zırlı batmış. Amerikalılar önce bunu tayıyare baskını sanmışlar, fakat çok geçmeden denizaltılar yerini keşfedince mermin yağdırmağa başlamışlar. Saat 22 yi 41 gece bir denizaltıdan gönderilen «Vazife başarıldı» telgrafı Pearl Harbour baskınlarının son mesajı olmuş.

Bu hikâyenin propaganda bakımından süslanmış tarafları belki olabilir. Fakat baskının kendilerini feda eden Japon cep denizaltıları tarafından yapıldığı Amerikalılarda da kabul edildiğine göre, hikâyenin gerçek tarafı herhalde galiptir.

Hangi milletten olursa olsun, aldığı vazifeyi yapmamak ve başarmak için ölmesini bilene, Mikado'nun verdiği iki rütheden de yüksek olarak herkesin vereceği rütheye şahraman» payesidir. Hafta harp ilan edilmeden yapılan bir baskını balyğından, aldıkları enri yerine getiren bu kahramanlara pay düşmez.

KÜR KADI

TAKVİM

17 HAZİRAN 1942	HAZİRAN	HAZİRAN
AY 6 — GÜN 168 — HIZIR 43	HAZİRAN 4	HAZİRAN 4
RUMİ 1358 — HAZİRAN 4	HICRİ 1361 — Cemaziyelâhır 3	VAKİT ZEVALİ EZANİ
GÜNEŞ	5.28	8.45
ÖĞLE	13.15	4.32
İKİNDİ	17.16	8.33
AKSAM	20.43	12.00
YATSI	22.47	2.04
İMSAK	3.07	6.24

EVKÖŞESİ

Kotlet pane

Dün epey düşündükten sonra nihayet bir Kotletpane yapmaya karar verdim.

Kasaptan bir buçuk kilo temizlenmiş taraftan pirzola aldım. Dolapları da karıştırdım. Eskiden kalma biraz galeta buldum. Hemen hemen iki yüz gram kadar bir torba kâğıdının içine sıkımsı kalmış, pirzoları güzel tuzladım, biberledim, biraz da hafif baharat koyduktan sonra saraba yatırdım. İki üç saat-sarıpattıktan sonra bir kaç yumurtayı bir kaba kurarak iyice çırptım. Pirzoları serdiğim galetaya batırdım. Kızgın yağın içine attım. Onlar orada pismeğe iken beri tarafta da vış-ne kompostosu hazırladım. Bugünkü yemeği de bu suretle hallettim.

Not: Galeta her yerde bulunmayacağına göre bu vazifeyi her yerde bulunan piring irmiği de pek güzel görebilir.

EV KADINI

DALDAN DALA

İçinde 26,000 kişi çalışan bina

Newyork'un göbeğinde «Rokfeller merkez» diye kocaman bir bina var. Seyi minasibetle Amerikaya giden seyyahların hepisi bu binayı gezmiş ve hakkında türlü türlü hikâyeler, (Rokfeller merkez) ne demek olduğunu, dâilyenlere pek iyi anlatmışlar.

Buna rağmen bir İsveç gazetesi-nin burası hakkında verdiği malûmatı okuyunca hayrete düşmekten kendini alamadım. Bakınız, size de anlatayım:

Rokfellerin Newyorku süslemek iddiasıyla yaptırdığı bu güzel bina yetmiş milyon dolara mal olmuştur. 260 metre yüksekliğindedir. İçinde 26,000 kişi çalışır. Asansörleri o kadar süratlidir ki en yukarı kata yirmi saniyede ulaşır gibi çıkar. Bina 198 asansör vardır. Bunları işletmek için senede yarım milyon dolar sarfedilir, binanın bütün işletme masrafları on iki milyon dolardır. Asansörler günde 200.000 sefer yapar, bu esnada katetdikleri mesafe Newyork ile San Fransisko arasındaki yola mü-saviftir. Bina içinde 22.000 telefon vardır. Temizlemek içinde çalışanların yekünü 610 dur. Günde 125.000 kişi Rokfeller merkezine girip çıkar.

Bu bina Kolombiya üniversitesine ait arazi üzerine yapılmıştır. Binanın tamamlanmasından itibaren doksan sene sonra bütün bu servet üniversitenin malı olacak ve burası dünyanın en zengin ilim müessesesi denilene çıkacaktır.

SERÇE

SÖNMIYEN ATEŞ

Tefrika No. 92

Yazan: İsmet ZİYA

Gözlerimden isyan halinde yaşlar boşanmışa başladı. Yazılar sırsıklam oldu. İstirabımı yenmek için elimdeki mendil d'şierimle peralıyorum. Başımı üstüde çevirdim. O gımdı, benim baktığımı hissetmiş gibi yatak içinde hareket etmeye, başını bir iki kere sağa sola çevirdikten sonra ateşin şiddetinden (of, of) diye inlemeye başladı...

Korkumdan ne yapacağımı şaşırdım. Kâğıtları elmden bıraksam kalfa bütün şüphelenecek. Fakat okumakta devam ederken ya üstüde gözünü açarsa... Beni ayıplamaz mı?.. Bir iki dakika öylece kaldım. Fakat üstüde tekrar derin bir sessizliğe daldığını görür görmez yazılara emniyetle devam ettim.

[Perihan... Perihan!.. Bu yazıları n'cin yazıyorum. Sana göndermek için mi?... Asla... Kendimi aldatmak için... Yabancı bir gözün görmesine tahammül edemediğim zaafırları, şu kâğıt parçalarına tevdi etmekle belki biraz ferahlayacağım. Vücudumu yakın ateş, belki

biraz hafifleyecek...]

Yazılarım bundan sonraki cümleleri karmakarıştıktı. Bir iki satırık bir fest-ladan sonra yazı tekrar başlayordu. Fakat bu yazılarım çok büyük müşkülâtla yazıldığı kelmelerin şekillerinden anlaşı-yordu.

[Bu aşkta ben yokum; sen varısın Perihan...]

Okunamayan bir iki kelimedden sonra [Ben bir hıran hastasıyım Perihan. Neler yazıyorum Allahım. Ne hezeyanlar. Neler?..]

Yazılar burada bitiyordu. Başımı kâğıtlardan kaldırdım. Gözlerimin önü sımsıyahtı. Zavallı üstad... Demek sen de benim gibi yandın. Sen de benim çektiğim ıstırapları çektin öyle mi?..

Ooh... Ne bahtıyarım Allahım... Tatlı ve ılık bir seccak kalbimden bütün vücuduma yayılıyordu. Felâketler gibi sadetler de insanı sersemleştiriyor. Ne yapacağımı bileyordum?.. Bir

TELEFON TELGRAF HABERLERİ

Askerî durum

Yazan: İhsan BORAN

Libya ve Doğu cephelelerinde:

Şimali Pasifikte Aleoutienne takım adaları etrafında hava - deniz muharebesi cereyan etmektedir. Ancak Amerikan donanmasının ve hava kuvvetlerinin büyük müdahalesi ile Japon taarruzu durmuştur. Bunun için o bölgede kayda değer büyük bir değişiklik yoktur.

Fakat Libya'da ve doğu cephesinde Sivasopol ve Harkof muharebelerine dair pek önemli haberler gelmektedir. Bu haberlerden anlaşılır ki muharebe vaziyetleri şöyle hutuşa edilebilir:

Libya'da General Rommel merkezde Capuzzo yolu istikametinde Eladem'e kadar İngiliz ordusunu şarka sürmüştür. Bundan sonra iki kola ayrılmış, birisile şarka doğru saldırmış, diğeri Akroma üzerinden şimala yönelmiştir.

Gayet açık olarak anlaşıyor, id şarka doğru taarruz eden kolun hedefi Misir hududuna yani Capuzzo ya doğru ilerlemektedir. Şimala yönelen kolun vazifesi de sahile vararak Gazale bölgesindeki İngiliz kuvvetlerinin gerisini kesip kuşatmaktır.

General Rommel, İngilizleri kışın yeni mevzilere çekilmeye mecbur etmiş ise de yukarıda saydığımız iki hedefe henüz ulaşamamıştır. Gazale, Akroma ve Eladem istinad noktaları hâlâ İngilizlerin elindedir. İngilizler bilhassa şarka ilerlemek isteyen ve General Rommel'in taarruz sükut merkezini teşkil eden asıl kolunu geride tuttukları ihtiyat zırhı birlikleri mukabil taarruza önlemişlerdir. Tobruk'un cennet batısında bir tank muharebesi başlamıştır. Almanlar Eladem doğusundan geri atılmışlardır.

Hulasa dün tahmin ettiğimiz ve hile stratejik vaziyet Mihver ordusunun lehindedir. Gazale, Akroma ve Eladem'e dayanan İngiliz kuvvetleri şüphesiz muhasara tehlikesinde bulunuyorlar. Eğer İngiliz ordusu sağ cennet Tobruk'a dayıyarak Capuzzo garbinde müdafaya karar verirse, ileride kalan İngiliz piyade kollarını kurtarmak imkânı kalmıyacaktır. Bu itibarla İngilizler, Eladem bölgesinde devam eden tank ve zırhlı birlik muharebesini kazanmak sayesinde umumî vaziyeti düzeltilebilecektir. Bunu kaybederlerse, Mihver ordusu bir çok esir alabilecektir, Tobruk'un tecirde muvafak olacak ve Misir hududuna sokulacaktır.

Doğu cephesine gelince, Sivasopol'da bilhassa cephenin sahile bitişik olan şimal ve cennet kesimlerinde Alman kıtaları derinliğine girmişe başlamışlardır. Almanlar bu müstahkem mevkiye bile bir kısım ca taarruzu tevelli etmişlerdir. Bu kesimlerde ilerledikçe, doğu kesimlerdeki Rus müdafası kendiliğinden çekilmeye mecbur kalacaktır. Ruslar donanma ile takviye kuvvetleri göndermişler ve donanma topçusu ile müdafilere yardım etmektedirler. Alman hava üstünlüğü ve müthiş topçu bombardmanları, Rusların mukabil taarruz kudretini zayıflatmaya başlamıştır. Bu müdafaa için hayra alamet olsa gerektir. Bu itibarla Sivasopol buhranlı ve feci saatler ve günler yaşamaktadır.

Harkof doğusunda Almanlar Donec garbinden kalan Rus kuvvetlerini temizlemişler ve Donec nehrinin köprüi geçit başlarına varmışlardır. Berlin'den gelen bir haber Donec nehrinin üzerine köprü kurduğunu ve Alman ordusunun nehrin geçitini bildirmişse de bunu ihtiyatla karşılamak doğru olur. Mareşal Timonenko Cujanskı demiryol düğümü noktasını elde bulundurmak ve Rostof - Vorosilofgrad hattına yapılabilecek bir Alman taarruzuna karşı akla stratejik bir yan mevzine sahip olmak için Donec nehrinin şarka sahilini kuvvetle tutmuştur. Nehrin zırhlı birlikler için büyük münâfelerdir. Mareşal Timonenkonun nehrin geniş taarruza seyirci kalacağına asla ihtimal verilemez. Böyle bir geniş hareketi karşısında derhal mukabil taarruza geçmesi ve nehir boyunda muvazenede müdafaa yapması lazımdır.

Eğer Alman ordusu, Donec nehrini hakikaten şarka geçmiş ise, Rus ordusu yine gafil avlanmış demektir, ve büyük bir işlemler sayılır.

Hulasa Almanların Donec şarkında Cujanskı'ya varmak istedikleri anlaşıyor; bu taarruz inkısaş ederse, daha cennet Rostof ve Vorosilofgrad istikametlerinde de taarruza başlamaları muhtemeldir. O zaman Donec'de beklenen büyük Alman taarruzu tam manasile başlamış olacaktır.

Mcmlekete muaf olarak girecek inşaat malzemesi

İktisadî menfaatler, fevkalâde vaziyetlerde her türlü malzeme muafen girebilecek

Ankara, 16 (Telefonla) — Fevkalâde ihtiyaçlar için Naftaca yapılabilecek inşaat ve tesislerde tatbik olunacak muafiyet hakkındaki lâ-yihâ Meclis umumî heyetine sevk edilmiştir. Bu lâ-yihâya göre memleket iktisadî menfaatleri veya fevkalâde ihtiyaçları bakımından lüzum göreceği her çeşit yol, liman, iskele ve köprülerin bir an önce tamamlanması için dış memleketlerden gerekli göreceği her türlü makine, âlet ve malzeme ile bu işlerde çalıştırılacakların barınmaları, korunmaları ve işlemleri için lüzumlu her türlü maddeleri, nakliyat için zeruri her nevi vasıtaları gerekli mahrukları, yedek ve yenileme parçalarını gümrük vergisile zamları Hazine ve hususî idareler, belediyelere alt her türlü vergi ve resim ve harç ve zamlardan muaf olarak yurda sok-

mağa İcra Vekilleri heyeti salâhiyetli olacaktır. Yukarıdaki hükümlere göre yurda sokulacak maddeler Nafta Vekillerinin her defasında bildirisi üzerine gümrüklerce hiç bir muameleye tâbi tutulmadan yurda sokulacaktır.

Yurda girmiş maddelerden ihtiyaç kalmamış olanları Nafta Vekillerinin bildirisi üzerine hiç bir vergi, resim ve izin almaya lüzum kalmaksızın yurda dışına çıkarılabilir. Lâ-yihânın muvakkat bir maddesine göre de bu kanunun neşrinde önce gümrük vergisi ve resimleri tecl edilecek veya teminata bağlanarak yurda sokulmuş olup da yukarıda yazdığımız maksatlarla kullanılmış veya kullanılacak olan maddeler haklarında İcra Vekilleri heyeti karârıyla bu kanun hükümleri tatbik olunacaktır.

BAŞMAKALEDEN DEVAM

(Baş 1 incede) X

sarfedecek bir kudrette bulunan, bütün memleketini bir tek kocaman fabrika haline koyan, kendi gayretile, kendi fedakârlılıkla zafere kavuşmak yolundaki iradesi gün geçtikçe kuvvet bulan koca Amerikan devlet reisi, neden bir taraftan da Allah'a sığınmak, ondan yardım ve manevi ışıltı dilemek ihtiyacını duyuyor? Acaba adım başına bir üniversitesi, bir ilim ve tefekkür müessesesi bulunan Amerika muhtlî bile kendini manevi bir boşluk karşısında mı görüyor ve bunu Allah'a sığınmak ve ondan bir takım yardımlar beklemek suretile doldurmak ihtiyacını mı duyuyor?

Bugünkü dünyanın en kudretli insanlarından biri sayılan ve maddî kuvvetin en geniş vâstalarını yurdunda altında tutan B. Hitler de acaba neden her nutkunda Allah'a sığınıyor, ondan medet bekliyor? Böyle bir ihtiyacı neden bir gerilim ve aciz âlemine saymıyor?

Böyle suallerin belki de günün dar meseleleri arasında yeri yoktur. Fakat bunlar bütün insanlık tarihini dolduran, cemiyetler için de manevi bağlarla ve manevi ideallerle sıkı âlâkalı olan meselelerdir. Yalnız inkâr yoluyla bunlara cevap aramak isteyen ve maddî ilimlerin çerçevesi dışına çıkmak istemeyen ve âlemin harikede hiç bir nevi düğünceye yer vermezse razı olmayan muhtlîlere, zümrelere ve devirlere tarhipte vakit vakit tesadüf edilmıştır. Fakat her defasında bir müddet sonra şu neticeye varılmıştır ki böyle bir düşünce gerçeği, belki de iradesi çok keskin, bilgisi çok kuvvetli olan mahdut ve seçme fertlere bir hadde kadar kâfi gelebilir, fakat cemiyetler içindeki muvazene ve düzenin korunması, sevgi, feragat, fedakârlık, karşılıklı yardım, tesadük gibi kıymetlerin kökleşmesi için mutlaka bir takım manevi desteklere de ihtiyac vardır. Bir muhtlî nekadâr iyi bir zabta kuvveti, nekadâr mükemmel ve çok adliye teşkilâtı bulunursa bulunsun; iyyin ve doğrunun asıl beklisi, ferdî ve içtimai vıdânın hükümî altındaki manevi mahkemelerdir. Bu mahkeme, «eden bulur» imanına dayanır ve bir insanın vıdânını, yaptığı hareketlere göre, bazan cennet hazırlar, bazan cehennem iskençelerle doldurur.

Eski ve olgun nesiller; vıdânlarını daimî bir mahkeme haline koymak için yeni nesillere yol göstermezlerse ve maddî arzuyu ve içtimai frenzis bırakırsa, ortaklık bir takım içtimai boşluklar peyda olur ve ahlâkî frenlerin artık işleyemediğini, kör körüne maddî menfaat ve ihtirasa tapınıldığını günün birinde mutlaka acı acı farkına varılır.

En içtimai zamanlara gözünüzdü çeviriniz, insanların korku ve dehşetle türlü türlü tehlikelerle, meclî ihtimallerle dolu, nizamsız bir âlem içindeki halini gözünüze getiriniz.

Korkuyu yenmek, nefse güvenmek için yalnız maddî âlet ve silâhı sahîbi olmak hiç bir zaman kâfi görünmemiştir; manevi iman kaynağına, görünmez mütteliklere ihtiyac duyulmuştur. Kimi bu kuvveti bir put, kimi canlı bir beyvan, kimi bir şahıs şeklinde tasavvur etmiştir. Fakat insanlar ileri gide gide; bunun bir şahıs

veya maddî şekle bürünmüş herhangi bir varlık olamayacağı kanaatine varırlar. Sevgili, manevî idealleri, iyi, güzel ve doğru mefhumlarını temsil etmek üzere adis ve ulvi bir kudrete bel bağlamak ve iman etmek ihtiyacını duymaya başlarlar.

Fakat (Allah) adı altında sığınmak ihtiyacını duydukları kudretle kendi aralarında derhal kurnaz ve açgöğs bir mutavassıt sınıfı peyda oldu. Bunlar insanları yıldırmak ve taassup ve cehaletlerini körükleyerek mukaddeslik veya yarı mukaddeslik sıfatı takınmaya cür'et ettiler ve cennetle cehennem arasında kendi ellerinde tutmak iddiasında bulundular.

Böyle mutavassıtların menfaat ve nüfuz hırsı yüzünden milletler çok çekti, akın nurlu yolu asrîlara kesildi. Akıl zincire vurulmuş bir hâle düşenler, kutsî diye gösterdikleri kıymetlerin rıyakâr sınırları üstüne siyaset ve menfaat âleminde yer almaya baktılar.

Aklın hâkimiyetini temsil eden münevverlerin bu taassuba, bu rıyaya karşı duydukları tabii isyan; bir taraftan iyi, bir taraftan kötü neticeler doğurmuştur. Di-nî hususî menfaate âlet edenlerin burnu çok şükür kırılmıştır, fakat ahlâkın, fedakârlığın, sevginin desteği diye cemiyetlerin maddî güç kadar ihtiyac duydukları bir takım manevî kıymetler, o mütevassıtların ve rıyakârların öz malı sanılarak taassupla beraber mazîye ait enkazın altında kalmıştır.

Enkaz içindeki kötü âle iyiyi birbirinden ayırma çalışmaları zahmetine mutlak katlanmamıştır. Çocuklarımızı hoyat sahalılarına salarken, kendilerini bir takım manevî kuvvetlerle teçiz etmeği, ahlâkî frenlerini işler bir hâle koymağı iş edinmek kâzımdır. Kö-tüye ve çirkinliğe karşı taksime duymayan, iyyin ve doğrunun derin hazırları tanımayan yollarını kendilerine göstermeli ve bu yolda iyi örnek olmalıyız.

Cocuklarımızı diyebilmiyiz ki: «Bu yunadaki maddî kıymetlerin haricinde ve üstünde bir de Allah var. Allah; iyyiye ve doğruya varmak ve kötülükten, âdiltikten, haksızlıktan kaçmak için olan vıdânî mücadelelerimizin ezeli ve ebedî t'msalıdır. Allahı sevmek; kendimiz kadar başkalarını düşünmek ve sevmek, kendi zevk ve menfaatlerimizden müsterek idealer için fedakârlık etmek, iyyilik ve doğrulukta haz aramak demektir. Allahın korkmak, kötü hareketlerde bulunmaktan, başkalarını aldatmaktan, kendi anı keyfindi mübah etmek için her vasıtayı mübah görmekten iğrenmek manasına gelir. Bir taraftan Allah sevgisi, diğ-er taraftan Allah korkusu, bize, nefsimizi yıkamak, temizlemek, kendi saygımıza lâyık bir hâle getirmek imkânını verir, hayat mücadelesi için taze bir kuvvet ve hız yaratır. Halbuki maddî hazzın ve ihtirastı bolluğu, neticede mutlaka tiksinti doğurur, kuvvetimizi keser, hayatta günün birinde mutlaka geri kalmamıza sebep olur.»

Allah sevgisini ve korkusunu bu saf manada hayatımıza sokmak ve yeni nesillerimizi çok noksan kalan ahlâkî ve manevî teçizatla, nî aklıyla bir şekilde tamamlamak bakımından bizim kadar mûsâf mevkide olan millet azdır. Tarihten gelen meccalar böyle bir tasfiyeye çok müsâittir. Füzûlî ola-

Japonların Aleu-tien adalarına çıkışları

Bir şaşırtma hareketinden başka bir şey değilmiş

Vaşington, 16 (A.A.) — Amerikan askerî mütehassısları, Japonların Aleutien adalarına asker çıkarmaları bir şaşırtma hareketinden başka bir şey olmadığını mütalâasındadırlar. Japonların daha başka asker çıkarmaları hareketlerine teğebbüsleri imkân harici görülmekle beraber bu hareketin belki de Pasifigin diğer bölgelerinde bekleyen Amerikan kuvvetlerini oraya çekmek maksadile yapıldığı tahmin olunuyor.

Londra, 16 (A.A.) — Amerikan hava kumandanı Arnold'dan alınan bir telgraf torpil taşıyan bir uçanın bir uçak gemisine tam bir isabet edildiğini ve bir kruvazörün batırıldığını bildirmektedir.

Vaşington, 16 (A.A.) — Bahriye nazirliğinin son neşrettiği tebliğde, hasara uğradıkları resmen bildirilen Japon harp gemilerinin sayısı 48 i bulduğunu söylemektedir. Pearle Harbour'dan bir batırılan veya hasara uğratılan Japon gemilerinin sayısı şimdi 115 i bulmaktadır. Batırılan veya hasara uğratılan gayrimuharip gemiler 123 tür. Tebliğde, Japon nakliyatından bahsedilmesi, Japonların Aleutien adalarına asker çıkarmaları hareketlerine devam ettiklerine âlâmet teşâkil etmektedir.

Vişi, 16 (A.A.) — Tokyo radyosu, San Francisco tipinde bir Amerikan kruvazörünün batırıldığını bildirmektedir.

Şimali Afrika harbi

(Baş 1 incede) /**/

sarfettiği gayretlerde ağır kayıplara uğramış fakat hedefine varmıştır.

Londra, 16 (A.A.) — Geceleyin alınan haberlere göre, Tobruk'un cennet batısında şiddetli tank muharebesi devam etmektedir. Akroma bölgesinde mihrer kuvvetleri sahile vararak İngiliz kuvvetlerinin arkalarını kesmek için gayret sarfetmektedirler. Düşman El Adem'in doğusunda püskürtülmüştür.

Sekizinci ordü şiddetle mukabele etmektedir.

Reuter ajansının bir haberine göre her iki taraf da zayıflar ağırdır.

İngiliz hava kuvvetlerine mensup uçaklar Derne, Taranto ve Girite Herakleon'u bombardıman etmişlerdir.

Berlin, 16 (A.A.) — Yarı resmî bir kaynaktan bildiriliyor: Şimali Afrikadaki çarpışmalar stresinde esir edilen De Gaulle ordusu askerlerinin muvakkaten hususî kamplara gönderilecekleri ve harp esiri muamelesi görecekları salâhiyetli makamlar tarafından bildirilmektedir.

Vaşington, 16 (A.A.) — Birha-keim muharebesi esnasında İngilizlerin Almanlardan aldıkları tank lar arasında Fransız Renault fabrikalarından çıkma son model tanklar bulunmuştur.

Londra tekzip ediyor

(Baş 1 incede) *S*

kuvvetlerine mensup tayyareler, Amerikan ordusunun hava kuvvetlerinin iştirakile Akdenizin merkezinde ve şarkında cereyan eden deniz hareketlerini desteklemişlerdir.

Oğleden biraz sonra, düşman şimalinde dönmüş ve 15/16 haziran gecesinde iussine dönmekte iken takip edilmiştir.

15 haziran sabahleyin, İngiliz hava kuvvetlerine mensup torpil tayyareleri, Pantellaria adası civarında kruvazör ve muhrilerden mürekkep bir ikinci İtalyan deniz kuvvetine taarruz etmiştir. İsalet elde edilen bir kruvazörde yangın çıkarılmıştır. Bir muhris muhtemel olarak yaralanmıştır.

rak mutavassıt rolünü oynayanların burnu kırılmıştır. Manevî ve ahlâkî kıymetlerin, akıl icapları, na uygun bir şekilde hayatımızın içinde yer alabilmesi ve göze garpan boşlukların doldurulabilmesi için zemin çok iyi hazırlanmıştır.

İlerilere doğru giden yol mutlaka inkâr köprülerinden geçer. Fakat inkâr son merhale değildir, aradaki bir istasyondur. İlimin ileri gitmesi, maddî terakkinin artması manevî kıymetlere karşı istisna yaratmaz. Bunları akıl icaplarına uygun bir hâle koymanın yolu mutlaka arandır ve bulunur.

B. Ruzvelt'in duası, yeni bir dünyaya kavuşmak için manevî kıymetlere ne dereceye kadar dayanmak lâzım geleceğinin en kuvvetli bir ifadesidir.

Ahmet Emin YALMAN

Bilûmum kâğıtlara hükûmet el koydu

Ellerinde ve gümrüklerde kâğıdı bulunanlar 5 gün zarfında beyanname verecekler

Ankara, 16 (Telefonla) — Bugün Resmi Gazetede neşrolunarak meriyete giren bir Koordinasyon kararına göre millî korunma kamununun istinaden bilcümle haklı ve hükimî hususî şahıslar bugünden itibaren 5 gün içinde ellerinde ve gümrüklerde bulunan gazete, mecmua ve kitap tabına elverişli gramağı otuzdan yukarı her eb'atta - Simili, Druk, Middel-fayn vesaire gibi - ikinci veya daha aşağı hamurdan mamul kâğıtları bir beyanname ile mahallin en büyük mülkiye memuruna bildirmeye mecbur tutulmuşlardır. Matbuat Umum Müdürlüğü tarafından tahsis edilen kontenjanlardan kâğıdı olanlar ve bu kararın neşrinde evvel evsafını yukarıda yazdığımız kâğıtlarına el konanlar (bu kâğıtlarından dolayı) ve İcra Vekilleri heyeti kararlarına müsteniden kâğıdını Maliye Kır-tasiye müdürlüğünden temin edenler (bu suretle temin eyledikleri

kâğıtlarından dolayı) beyanname vermeyeceklerdir. Beyannamelere, beyanname sahibinin adı, soy adı, ticarethanesinin ve şahsî ikamet-gâhının vâzih adresleri, kâğıtların nev'i, vasıfları, miktarı ve maliyet fiyatı, beyannamayı verenin beyannameye dercettiği kâğıtlar, mal sahibi mürtehin, emanetçi ve sair gibi hangi sâfatta elinde tuttuğu, kâğıtlar gümrükte ise hangi gümrükte olduğu yazılacaktır. Bu karar hükümlerine göre beyan edilen kâğıtlara değer fiyatının tediyesi mukabilinde satın alınmak üzere hükûmetle el konmuştur. Beyannamelerin tevdiinden itibaren bir ay zarfında el konan kâğıtların satın alınacağı Matbuat Umum Müdürlüğü tarafından tahsiren bildirilmediği takdirde bu kâğıtlar serbest kalacaktır. Bu karar müsteniden el konan kâğıtlar Matbuat Umum Müdürlüğü tarafından satın alınarak ihtiyacı olanlara tevzi edilecektir.

Yeni mahsulün ihracat fiyatları tesbit ediliyor

Bu fiyatlar memleketin umumî piyasasına göre ayarlanacak

Ankara, 16 (Telefonla) — Ticaret Vekâleti ilk defa olarak yeni mahsulün ihracat fiyatlarını tesbit etmeği kararlaştırmış ve bu husustaki çalışmalarına sona ermiştir. Aldığımız malûmata göre mahsulün ihracat fiyatları memleketin umumî piyasasına göre ayarlanacaktır. Meselâ eskiden olduğu gibi ihracatçı memleket piyasalarında 30 kuruşa satılmakta olan bir maddeye haricte yüz kuruşa

müşteri bulduğu takdirde aradaki 70 kuruşluk farkı doğrudan doğruya kendisi almayacaktır. Hükûmet, tesbit edilen ihracat maddeleri fiyatlarından fazlasına müşterî bu'an ihracatçıları yalnız % 10 bir nevi komisyon verecek ve aradaki fiyat farkını kendisi alacaktır. Birikecek bu fiyat farkları deşhî piyasaların tanzimine çalışılacaktır.

Pamukyağı, ağ ipliği ve keten mensucat fiyatları

Ticaret Vekâleti kâr hadlerini tesbit etti

Ankara, 16 (Telefonla) — Ticaret Vekâleti pamukyağı, ağ ipliği ve keten mensucat kâr hadlerini tesbit etmiştir. Pamukyağı ürünün toptan satış fiyatı 75 kuruştur. İstihsal merkezlerinde bu mad denin ticaretini yapan toptancı ve perakendecilerle istihsal mahallerinin yalnız perakendecilerle verilecek azamî kâr hadleri zeytin yağı satışları için kabul edilmiş olan hadleri geçmeyecektir.

Son zamanlarda manifatura ithalâtçı birliklerinin işgal mevzuu arasına alınmış olan ağ iplikleri

ve keten mensucatın ithalâtçısına verilecek kâr hadleri ile malların memleket dahilindeki bülümün satışlarında ikinci ve üçüncü elere verilecek gayrisafi kâr hadleri şudur:

İthalâtçı akreditifli ağ ipliği kâr % 20, akreditifsiz için % 15, kantarcı kâr % 7, perakende kâr % 15.

Keten mensucat ithalâtçı kârı akreditifli % 25, akreditifsiz % 20, kantarcı kâr % 10, perakendeci kâr % 20 dir.

Hint kongresinin kararları

(Baş 1 incede) (!)

Hindistanda harp faciasının önüne geçmek için yegâne çare budur.

Londra, 16 (A.A.) — Sir Stafford Cripps, Britanya ajansına verdiği hususî bir demeçte, kongrenin Hint müslümanları tarafından ileri sürülen temennilem yerine getirmeye âmade olduğunu ve Müslümanların bu suretle eyalet muhtariyetine sahip olabileceklerini söylemiştir.

Bundan başka Sir Stafford, kelime üzerinde kuvvetle durarak şu sözleri söylemiştir:

Hindistan'ın harp ortasında terketmemiz katiyyen bahis mevzuu değildir. Bizim Hindistan'da kalmamızı âmir bulunan şey, emperyalist sebepler değil, stratejik sebeplerdir. Hindistan'ın bizim için ve mütteliklerimize için çok büyük bir önemi vardır.

Ve Hindistan'ın şimdi terkedilecek olursak, onun başına gelecek olan akıbeti bir tarafa bırakalım, Çin'in, Rusya'nın ve Birleşik Amerika'nın atisini tehlikeye koymuş oluruz.

Bankok, 16 (A.A.) — D. N. B. Kongre reisi Abülkâşım Azad, kongre şefi Pandit Nehru ve Mahatma Gandi arasında yapılan Wardha görüşmeleri bitmiştir. Uç Hintli şefin, Hindistan'da İngiliz - Amerikan askerlerine karşı alınacak bütün tedbirler hakkında bir anlaşmaya varıldıkları fikri ileri sürülmüştür.

Hint millî kongresinin iş komitesi, Azad - Nehru - Gandi görüşmelerinin tefferruatını münakaşa için temmuzda Wardha'da toplanacaktır.

SIYASİ İCMAL

Çin ejderi dayanıyor

Yazan: M. H. ZAL

Çin ejderi beş senedir şahlanışını duruyor. Japonların ne beşinci kolu, ne silâhları, ne iktisadî tazyiki, ne Kising neviden adamlara dayanarak kurdukları kukla hükûmetler; Çinin sırtını yere getirememiştir. Çin, altın harp yılına girenken, millî güveni hiç sarsılmamış, şevki kırılmamıştır.

Japonlar bir aralık ümide düştüler; Birmanya alınmış, Çinle harikâle arasında deniz ve kara yolları kapanmıştı. Hava yolları ile yapılabilecek nakliyat mahduttu. İngiltere Hindistanın müdafasından fazlasını düşünecek hâle değildi. Amerika bir müddet için olsun Pasifikte müdafaa mevkinde kalmamıştı. Sovyet Rusya, vakit vakit yaptığı gibi, Çine yardım edemedi, kendi himmetine muhtaçtı.

Japonlar fırsat bu fırsattır diye-rek Çin belasını katli surette ortadan kaldırmaya kalkıştılar. Dört beş istikamette birden taarruza yaptılar. Şurada burada arazi kazandılar.

Fakat Çinliler, Japonların hücumundan anlar adamlardır. Birmanya yolu kapanır kapanmaz, Japonların kendî üzerlerine yüklenecğini hesapladılar. Kimi yerde çekilerek Japonları ilerlerinde uzaklaştırdılar ve çete harbine yordular, kimi yerde kendileri taarruza geçerek Japon planlarını altüst ettiler.

Japonlar bir çok zayıflar vermişler, fakat beş senedir kendilerini ezen ve dünya yağmasından tam pay almamaları mâni olan yü-kü hafifletememişlerdir.

Bugün Çin, saldırgan bir mevkide bulunmaktadırsa, fakat müdafaa hâlinde bile bu harbin yükünü en çok çeken ve en ziyade cesaretle ve cüretle taşıyan memleketlerden biridir. Çinin mukavemeti kırılmasaydı ve Çin sahillerinin yarın Japon-yaya karşı bir taarruz üssü diye kullanılması tehlikesi ortadan kalksaydı Japon istilası, Amerika, İngiltere, Avustralya, Hindistan ve bütün âlem için ciddi tehlikeli şerhiller alabilirdi.

Dün İstanbulda zezele oldu

(Baş 1 incede) *

Yalnız, zelzele esnasında, Misir çarşısı inşaatında çalışan avcılardan biri 9 metre yüksekliğindeki iskeleden aşağı düşmüş bazı yerlerinde yaralanmıştır. Yaralı Cerrah-paşa hastahanesine gönderilmiştir.

Diğ-er taraftan Sarayhane başında ki taş meşcinin minaresinden taşlar düşmüş ve bunlardan bir tanesi sokaktan geçmekte olan bir arabaya isabet etmişse de insanca bir zayıflı olmamıştır.

Bahçekapıda bir binanın ve diğ-er bazı binaların da taarruz çatlamıştır.

Zelzele hakkında Rasathane mü-dürlüğü şu malûmatı vermiştir: Zelzelelin istikameti şarktan garbedir. Merkezî İstanbuldur. Zelzele, 112 kilometrelik bir nisf kutrun çizdiği daire içinde tesirini göstermiştir. Bu dairenin bilhassa muhtlîne rastlayan yerler sarantıya nisbeten daha fazla maruz kalmış olması vardır. Da-re muhtlî üzerine rastlayan noktalarda meskün mahaller varsa, burarlarda zelzelelin bütün şiddetle hissedilmesi kaç eder. İzmit ve Tekir-dağ ve civarları bu daire üzerinde bulunmaktadır. Zelzele sabahleyin yaz saatli ile sekizi kırk iki dakika 52 saniye geçerek başlamıştır ve 20 saniye devam etmiştir.

Ankara, 16 (A.A.) — Bu sebah saat 8 ile sekizi elli geçe arasında izmit, Bursa, Kütahya, Balıkesir, Kepsut, Dikili, Bergama, Kocaeli, İstanbul, Lüleburgaz, Çorlu, Çanakkale, Beyşehirde bazıları şiddetli, bazıları da hafif olmak üzere yer sarsıntıları olmuştur.

Maliye Vekilinin beyanâtı

(Baş 1 incede) (:) :

ren Tasarruf bonolarının satış, ancak evvelce ihraç olunan bonolardan vadeleri hülûl eden miktarın tekrar piyasaya arzı suretile devam edecektir. Binaenaleyh Tasarruf bonosu satın almak isteyen vatandaşlarımız yeni eskiden olduğu gibi memleketimizdeki bülüm bankalara ve banka bulunmayan yerlerdeki Malsandıklarına müracaatla bono satın alabilirler.

Yurddışlarımızın tasarruf ettikleri parayı emin ve cazip bir şekilde işletmeyi bu suretle zati menfaatlerini temin ederken aynı zamanda millî müdafaya da hizmet etmeği mümkün kılar. Tasarruf bonolarına şimdiye kadar gösterdikleri büyük rağbetin bundan sonra da devam edeceğinden em-nim.

Rus - Alman harbi

(Baş 1 incede) (**)

kesiminde şimdiye kadar pek az kazanç elde edilebilmiştir. Cephenin muhtlî kesimlerinde yapılan mevzî çarpışmalara rağmen «büyük taarruz» başladığını tahmin ettirecek hiçbir âlâmet mevcut değildir. Görünüşe göre Hitler herşeyden evvel Sivasopolu ele geçirmek istiyor.

Donez nehrî bir kaç noktadan geçmiştir.

Londra, 16 (A.A.) — Harkof cephesinde muharebe yeni ve şiddetli bir safhaya girmiştir. Almanların zayıflar git gide artmaktadır.

Ruslar bir çok noktalarda Almanları geri atmışlardır.

Sivasopol müdafilerine yardım için Karadeniz filosuna mensup deniz kuvvetleri süratle çevrilmiş bulunan imana gönderilmiştir.

TESİRİ KAT'I
TAZE MEYVALARDAN İSTİHSAL EDİLMİŞ
IDRİS MÜSHİL
(GAZOZLU)
LİMONATASI
Lezzeti hoş içimi kolay
MARKASINA DİKKAT: Fiyatı 60 kuruş.
Sihhat ve içtimai Muavenet Vekâletinin ruhsatı hâzirdir.

Ambar ve antrepoları bulunan ithal eşyası

Limanlar Umum Müdürlüğü, Bölge İlaşé müdürlüğünce gösterilen lüzum üzerine, ambar ve antrepolarında bulunan eşyanın mevzu ile vaziyetlerini gösteren bir liste tanzim edilmiş ve Vilâyete göndermiştir. Öğrendiğimize göre, bu listede yazılı olan eşyadan bir kısmı getirtilen taraflardan sahip çıkarak alınmamış ve bu suretle memlekete ithali yapılamamıştır. Diğer bir kısmı da, tevzi tabii tutulmadığı için alâkalı makamlarca bekletilmekte ve bu suretle memlekete ithali gecikmektedir. Tevzi tabii bulunan malların bir sıra usulile ithal muamelelerinin yapılması ve piyasaya arz olunması tabii bulunmakta ise de bunun haricindeki malların bir an evvel çekilip satışı verilmesi alâkalı taraflardan daha faydalı görülmektedir.

Bölge İlaşé müdürlüğü, Limanlar İşletmesinden alacağı listeler üzerine bu ikinci sınıfa dahil olan eşyayı ayıracak ve mal sahiplerinden bunların bir an evvel gümrükten çıkarılması talebinde bulunacaktır.

Sayıfeye gidenlerin ekmek karneleri

İstanbul Vilâyeti herhangi bir yanlışlığa meydan katmamak için sayıfeye gidenlerin karneleri yine eski ikametgâhlarının bulunduğu yerlerden almalarını karar vermiştir. Bu suretle herkesin belgesi esas ikametgâhlarından verilecektir.

Ofis fakir halka kömür tevzi edecek

Mahrukut Ofisi elinde bulunan 300 ton mangal kömürünü Fatih, Eskişehir'deki fakir halka kilosunu 10,5 kuruştan tevzi karar vermiştir. Tevziata iki gün içinde başlanacaktır.

Kravatının altında bıçak saklayan katil

Miras yüzünden babasını ve kardeşini öldüren katil Zeki, bu cürümlerinden dolayı birinci ağır ceza mahkemesinde yapılan duruşmada gayrimenkul olarak dinlenen kardeşini öldürmek için, kravatının altına gizlediği bıçağı çekerek hücum etmiş, polisler tarafından yakalanarak bir cinayet daha işlemesine mâni olmuştur.

O esnada tutulan zabıta ikinci ağır ceza mahkemesine müşehdun yollanan Zekinin, yapılan ikinci duruşması sonunda, mahkeme suçu sabit görmüş ve Zekiye yeniden on beş sene hapse mahkûm etmiştir; ancak hâdisede tahrik görülmüş ve bu suretle ceza on seneye indirilmiş olmakla beraber, Zekinin evvelki suçundan (30) sene mahkûmiyeti olduğundan, bu ceza şimdilik infaz edilmeyecektir.

Radyo

BUGÜNKÜ PROGRAM SABAH

7,30 Program ve saat ayarı - 7,33 Müzik: Radyo salon orkestrası - 7,45 Ajans - 8 Müzik: Radyo salon orkestrası programının devamı - 8,15 - 8,30 Evin saati.

ÖĞLE

12,30 Program ve saat ayarı - 12,33 Müzik: Beraber garajlar - 12,45 Ajans - 13 - 13,30 Müzik: Karşık şarkı ve türküler.

AKŞAM

18 Program ve saat ayarı - 18,03 Müzik: Radyo dans orkestrası 18,45 Müzik: İncesaz faslı - 19,30 Saat ayarı ve ajans - 19,45 Serbest 10 dakika - 19,55 Müzik: Şehnaz makamından şarkılar - 20,15 Radyo Gazetesi - 20,45 Müzik: R. yasatıcımın bantosu - 22,30 Saat ayarı, ajans ve borsa - 22,45 - 22,50 Yarınki program ve kapanış.

Adliye verilen muhtekirler

Çakmakçılarda kumacı Gorken Candan ve Süren Candan İngiliz kumacı istifiçiliği yapmak suçundan Milli Korunma mahkemesine verilmiştir.

* Fincancılarda manifaturacı Avram Ell, mağazasında külliyetli miktarda kumacı bulunduğu hâlde satışa arz etmediğinden Milli Korunma mahkemesine verilmiştir.

Halk istediği kadar buz bulabilecek

İstanbul Belediyesi halkın buz ihtiyacını kolaylıkla temin edebilmesi için kaymakamlıklara bir tamim göndermiş, bunu beş kuruştan fazlasına satmamaları ve halkın istedikleri zaman buz bulmaları için bayilerin sıkı bir kontrola tâbi tutulmasını istemiştir.

Karaağaç şimdiki halde halkın ihtiyacını karşılayacak kadar buz çıkarmaktadır. Ve ilerisi için de bu miktarda çıkarılabilecektir. Romanlardan yeniden 1500 kilo amonyak gelmesi temin olunmuştur.

Üçüncü cephe

(Baş 2 neide) X

berl verilmeğe çalışan bir gaye idi. Fakat Alman genel kurmayında böyle inkişaf hoş görülmemişti. Meselâ Norveç işgal kuvvetlerinin başkumandanı General Fon Falkenhorst tamamilen aksine olarak tehdit ve taziyelerinin azaltılmasına taraftar bulunuyordu. Bu generalin müdafaa ettiği fikir şu idi: İşgal memleketlerinde müstakil hükümetler kurulmalı, fakat bunların yanına Kuşling gibi vatan hainleri değil, halkın saygısını kazanmış, muhafazakâr devlet adamları getirilmeli, Avrupa'nın ideolojisi bakımından Almanya'ya katılmak bir gün içinde vaki olamayacağı için işgal altındaki memleketler halkın şimdiki istiklallerine ve alıştıkları hayat şekillerine avdetlerine müsaade edilmeli...

S S erkânı bu yolda liberal cereyanlara şiddetle karşı koymuşlardır. Çünkü askeri erkân, Avrupa'nın herseyden evvel askeri bakımından zabıt ve rapt altına alınmasına kıymet verirken, parti teşkilâtının baş emeli, ideolojisi bakımından ilhaktır.

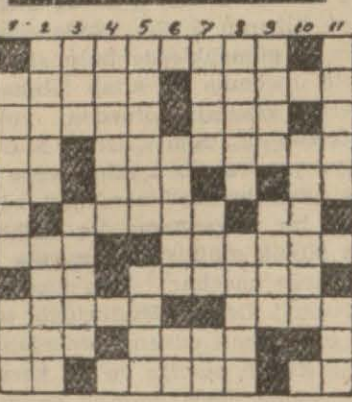
Prag'da bir takım unsurların Londradaki Çek hükümetine temasa giriştiklerini gösteren bir teşkilât meydana çıkınca, S. S. teşkilâtı bundan istifade ederek liberal fikirli kâğıt kâğıtların tehlikeli olacağını ileri sürmüştür. Prag'da Neurath'ın yerine Heydrich geçirildikten sonra üçüncü cephe üzerindeki kumanda mevkiilerinin askeri teşkilâtın alınıp parti teşkilâtına verilmesi hareketi umumîleşmiştir. Bu arada Kuşling de Norveçte doğrudan doğruya hükümet başına geçirilmiş ve askeri kumandanların reyine kulak asılmamıştır.

Gestapo reislerinden Meyssner, Kuşling'i iş başına geçirmek için Norveçte zemini hazırladıktan sonra Belçika ve Holandada vazife almıştır.

Bu teşkilât, üçüncü cepheye zafer kazanmak için şifâf şifâf dayanmış, muntazam askerî göze almayacağı usullere başvurmuştur. Fakat bunun üzerine üçüncü cephedeki mukavemet azalmamış, artmıştır. Harbin uzamastan, türlü türlü sıkıntılar, Rusya'da yıldırım harbinin sökmemesi, Amerikanın harbe girmesi, işgal altındaki memleket halkına cesaret vermiştir.

Heydrich'in ölümü, üçüncü cephe üzerindeki mücadeleyi kırmıştır. Bu senenin en şiddetli taarruzu doğu cephesinde ve Libya cephesinde değil, üçüncü cephe üzerinde hazırlanmıştır. Harbin inkişafını takip ederken bu cepheyi daima hesaba katmak lâzım gelecektir, çünkü güdide daha ağır basması ihtimali vardır.

BULMACA

Soldan sağa: 1 — Herseye eyvallah diyen. 2 — Bir olayı gören; En fazla. 3 — Yanak içi; Es ki bir serpuş. 4 — Bir mabut; Canlandıran. 5 — Bir renk; Kör; Bir şeyin bedelinin kıssat. 6 — Bir nevi gecek; Kurum. 7 — Bir rinde; Evin bazı kısımları. 8 — Limonun iki harfi; Taharri eden. 9 — Bol keseden harcama; Bir hayvan. 10 — Evin kısımlarından; İmtih. 11 — Zamanın kısımlarından; Uzatma; Yemek.

Yukarıdan aşağıya: 1 — Bir nevi kırmızı; Yapma. 2 — Bir musiki âleti; Dil. 3 — Bir hayvan; Ahenk. 4 — Ters; eski bir dans. 5 — Yaptı mı? Tabii felâket. 6 — Ecnebi bir ajans; Nefi edatı. 7 — Uzaklaştıran; Tavır; Vilâyet. 8 — Evveli olmayan; Aynanın aslı. 9 — Bir makam; Reklam. 10 — Mesal. 11 — Uyutucu bir şey; Hayvan sınıflarından.

EVVELKİ BULMACANIN HALLİ
Soldan sağa: 1 — Kurbaga; Şah. 2 — Aport; Raca. 3 — (F) ruze; Akın. 4 — Aza; Cep. 5 — Tul; Emi; Ha. 6 — Ni (in); Vay; Rol. 7 — Nişapur. 8 — Aka; Zadeğân. 9 — Kabil; Esas. 10 — İradî; Enan (nae). 11 — Petek; Ne. Yukarıdan aşağıya: 1 — Karat (tarak); Nakip. 2 — Upuzun; Kare. 3 — Rozali; Abat. 4 — Bre; İde. 5 — At; Cevizlik. 6 — Temaşa. 7 — Piyade. 8 — Ra; Pesen (nesep). 9 — Saka; Rugan. 10 — Acı; Horasan. 11 — Hantal; Nene.

Ağır işçi karneleri nasıl verilecek

İstanbul vilâyeti ağır işçi karnelerinin tevzi şeklini değiştirmiş ve bunun için bir talimatname de hazırlamıştır. Temmuz ve ağustos ayları ağır işçi karneleri bu talimatname esasları dahilinde tevzi edilecektir.

Bu talimatnameye göre tevziat üç kısma ayrılmıştır. Halk arasında bulunan ağır işçi karnelerini bundan sonra mensup bulundukları müesseseye veya cemiyyetlerden alacaklardır. Babama halk dağıtma birlikleri ağır işçi karnesi tevzi etmeyecektir.

Deniz ameleli işçi tevziatı muhtelif kısımlar tarafından tevzi edilecektir. Liman ameleli karnelerini liman reisliğinden, Denizyollarına mensup olanlar Devlet Deniz, Liman umum müdürlüğü ameleli Devlet limanları umum müdürlüğünden, tahvil ve tahliye de yine mensup olduğu müesseselerden alacaklardır.

Askerlerin karneleri de askeri birlikler tarafından tevzi edilecektir.

12 yaşındaki çocuktan ne istemiş?

Tophanedeki Değirmen sokağında oturan 12 yaşındaki Orhan adında bir çocuk evvelsi gece Necatibey caddesinden geçen meçhul bir adam tarafından jilette yüzünden yaralanmıştır. Bu vakayı yapan adam kaçmıştır. Zabıtaca aranmasına devam olunmaktadır.

Sarmısak stoku da yapmağa başladılar

Öğrendiğimize göre bu sene Adapazar ve havallisinde sarmısak pek bereketli olmuştur. Bu bolluğun sarmısak fiyatları üzerinde yapacağı tesiri gözönünde tutan bazı toptancılar ve toplayıcılar, mahsulleri pey altına almak ve bulundukları mahallerde bırakmak, yahut İzmirde stok yapmak gibi bir hileye başvurmak suretile bugünkü fiyatları düşürmek gayretkeşliğine başlamışlardır. Aynı hilekarlığı Bolu, Düzce ve Bursa'da patates üzerinde yapılmak istenildiğini haber alan İstanbul bölge işe müdürlüğü, her iki mahsulün satışlarına bu suretle hile karıştırılmamasını önlemek için tedbirler almıştır.

Kızılay Cemiyeti

İst. Satış Deposu Direktörlüğünden:
Nakliye işi ihalesi
Sirkeci, Haydarpaşa ve Çırağan arasında boş ve dolu Madensuyu sandıklarıyla Cemiyete ait diğer eşya sandıklarının ve Paşabahçe fabrikasından boş olarak teslim edilecek bir milyon Madensuyu şişesinin nakliyesini taahhüt edecek motor sahiplerinin 20 Haziran 1942 Pazartesi günü saat 17 ye kadar tatil gününden maada hergün Yeni Postane civarında Mimar Vedat caddesinde (KIZILAY HANINDA) Direktörlüğümüze müracaatları.

İstanbul Belediyesi İlanları

Aksarayda Mimar Kemal mahallesinin Koska caddesinde 761 inci adada 48,00 metre münabai sahali arsa satılmak üzere açık arttırmaya konulmuştur.

Tahmin bedeli (240) lira ve ilk teminatı (18) liradır. Şartname Zabıt ve Muamelat Müdürlüğü kaleminde görülebilir.

İhale 2/7/1942 perşembe günü saat 14 de Daimi Encümeninde yapılacaktır.

Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektuplarıyla ihale günü muayyen saatte Daimi Encümeninde bulur maları. (6590)

Satılık kelepirci hane

Osmancıkta tramvaya iki dakika mesafede her konforu havi kolaylıkla Apartman tahvil edilebilen 5 katlı kâğıt hane.

20 Haziran Cumartesi günü sat 10 - 12 arasında Beyoğlu Sulh Mahkemesi tarafından satılacaktır. Bu fırsatı kaçırmayınız.

Inhisarlar Umum Müdürlüğünden:

1 — Proje, keşif ve şartnamesi mucibince Ankara bira fabrikasından yapılacak memur evleri inşaatı işi kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Keşif bedeli 47.475.51 lira % 7,5 muvakkat teminatı 3561 liradır.

3 — Eksiltme 30/6/1942 salı günü saat 10.30 da İstanbulda Kabataşta lezazım şubesindeki merkez alım komisyonunda yapılacaktır.

4 — Proje, keşif ve şartname sözlü geçen şubeden ve İzmir, Ankara başmüdürlüklerinden «238» kuruş mukabilinde alınabilir.

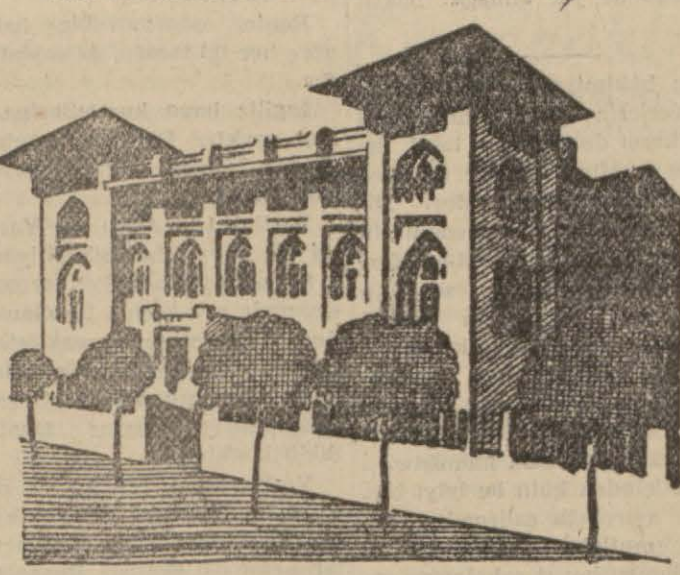
5 — Eksiltmeye girmek isteyenlerin «50 bin» liralık bu kabil inşaatı muvaffakiyetle yapmış olduklarına dair vesika ibraz ederek ihale gününden «8» gün evveline kadar umum müdürlük inşaat şubesinden ayrıca eksiltmeye iştirak vesikası almaları lâzımdır.

6 — Eksiltmeye gireceklerin müdürlük teklif mektuplarını kanuni vesakile % 7,5 güvencesi parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ve şartnamenin «F» fıkrasında yazılı vesakile ihtiva edecek olan kapalı zarflarını ihale günü eksiltme saatinden bir saat evveline kadar mezkûr komisyon başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. Postada vukua gelecek gecikmeler kabul edilmez. «6184»

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası
Şube ve ajans adedi: 265.

Ziraat ve ticari her nevi banka muameleleri.
Para biriktirenlere 28.000 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunduranlar senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plana göre ikramiye dağıtılacaktır.

4 adet 1.000 liralık	4.000 lira	100 adet 50 liralık	5.000 lira
4 » 500 »	2.000 »	130 » 40 »	4.800 »
4 » 250 »	1.000 »	160 » 20 »	3.200 »
40 » 100 »	4.000 »		

DIKKAT : Hesaplarındaki paraları bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmüş olanlara ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazla verilecektir.

Kurallar senede 4 defa, 11 mart, 11 haziran, 11 eylül, 11 Birincikanunda çekilecektir.

Üsküdar'da bir taş ocağında infilak

Üsküdar'da Küçükçamlica ilersinde Uçupnar mevkiinde Ahmet adında biri tarafından ödenen bir işitilemek olan bir taş ocağında evvelki gün bir infilak olmuştur. Ocaқта çalışanlardan Erenköylü Mustafa ile diğer iki amele yaralanmışlardır. Mustafanın başından olan yarası ağır, diğerlerinin nisbeten hafiftir. Yapılan tahliyatla hâdisenin kaza eseri olduğu anlaşılmıştır.

İstanbul adliyesine memur a'ınacak

İstanbul adliyesinde açılan 10 ve 15 lira maaş kâtiplikler için memur kanununun 4 üncü maddesinde yazılı şartları haiz olan ve seri daktilo ile yazablenler arasında mürasak ile münasipleri alınmak üzere 29 Haziran 1942 günü imtihan yapılacaktır.

Taliplerin muktazi vesika ve 6x9 büyüklüğünde 4 adet fotoğrafları ile birlikte mezkûr tarihe kadar İstanbul adliye encümenine müracaatları. İhtiyacı İstanbul müddeiumumiliğinden bildirilmektedir.

VATAN GAZETESİ

İLÂN FİYATLARI	Kuruş
Başlık	750
1 inci sayfa	500
2 nci »	400
3 üncü »	150
4 üncü »	50

EORSA

İLÂN	Kuruş
1 Sterlin	5,24
100 Dolar	129,20
100 Pezeta	12,9375
100 İsviçre frangı	30,365

ESHAM ve TAHVİLÂT
İkramiyeli % 5 938 21,30
İkramiyeli % 5 933 Ergani 23,10
% 2 1932 Hazine tahvilleri 50,00

Romen ordusunda askerlik yaptığina dair aldığım 186 - 927 No. lu askeri vesikamın aslını kaybettim. Bulanların aşağıdaki adrese göndermelerini rica ederim.

Şehremini Mimarokasın aralıgı 3 No. Romanya muhacirlerinden Tevfik oğlu Hasan Yılmaz.

Türkiye İŞ Bankası

Küçük tasarruf hesapları 1942 ikramiye planı

KEŞİDELER: 2 Suba t. 4 Mayıs, 3 Ağustos

2 İkinciteğin tarihlerinde yapılır

1942 İKRAMIYELERİ

1 adet 2000 liralık	= 2000,— lira	40 » 100 »	= 4000,— »
3 » 1000 »	= 3000,— »	50 » 50 »	= 2500,— »
2 » 750 »	= 1500,— »	200 » 25 »	= 5000,— »
3 » 500 »	= 1500,— »	200 » 10 »	= 2000,— »

Gaziantep Bölge Başkanlığından:

1 — Gaziantep şehir stadının 24779.52 lira keşif bedelli tesviye işi 11/6/1942 tarihinden itibaren on beş gün müddetle ve kapalı zarf usulile münakaşaya çıkarılmıştır.

2 — Münakaşa 27/6/1942 tarihinde saat 10 da Gaziantep bölge başkanlığında yapılacaktır.

3 — Talipler evrakı keşfiye her zaman Antep bölgesinden parasız olarak alabilirler.

4 — İstekilerin teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel bölge başkanlığına vermeleri lâzımdır. «6390»

Antalya Umumi Nakliyat

T. A. Ş. İdare Meclisinden:

Fevkalâde Umumi Heye't Daveti

Şirket esas mukavelenamesine ilâve edilecek iki madde için hissedarlar umumi heyetinin fevkalâde içtimaası daveti İdare Meclisinin 15/ Haziran/1942 tarihindeki toplantısında kararlaştırılmış olduğundan aşağıda yazılı ruzaamedeki mevad müzakere edilmek üzere bütün hissedarların 16/ Temmuz/1942 tarihine müsadif perşembe günü saat (11) de İdare merkezinin bulunduğu İstanbul'da Sirkeci'de Yalılıköyü caddesinde Antalya hanında hazır bulunmaları rica olunur.

Müzakeratın esas mukavelenameye madde ilâvesine taallük etmesi itibarile Ticaret kanununun 385 inci maddesi hükümlüne tevfiқан bir hisseye malik olan ortakların da umumi heyet içtimasına iştirake ve rey itasına şahsiyetleri olduğu ve hissedarların malik oldukları hisse senetlerini toplantı gününe takaddüs eden bir hafta içinde şirket merkezine tevdi ederek dâhiliye varakası almalırlar icabedeceği ilâveten arz edilir.

RUZNAME:

1 — Ticaret Vekâletinin gösterdiği lüzum üzerine esas mukavelenameye iki maddenin ilâvesi.

2 — İdare Meclisi âzalarına verilecek huzur ücretinin tesbiti.

3 — Esas mukavelenamenin 74 üncü maddesinin taddili.

Taddil Lâyhası

74 üncü maddenin eski şekli:

Madde 74 — Şirketin masarifi umumiyetle ba mukavelename müdüriyete veyahut herhangi bir vazifeye memur edilen kimselere umumî veya hususî temettüattan tahsis edilen yüzdelere ve muhtelif amortismanlar bedeli gibi şirketçe tediyeye veya tefrik mecburi olan meballig şirketin hesap senesi nihayetinde tanzim olunan senelik mevcudat ve muvazene defterlerinde tesbit olunan hasılatlardan badettenzil baki kalan miktar temettüatı sâfiyeyi teşkil eder.

Bu suretle hasıl olacak temettüatı sâfiyenin evvelde yüzde beş ihtiyat akçesine tahsis ve sanien itfa edilmemiş olan hisse senetlerinin bedelleri tesviye olunan kısmına yüzde beş nisbetinde birinci temettüatı itasına kifayet edecek meballig ifraz edildikten sonra baki kalan kısmının yüzde on beş İdare Meclisine ve yüzde on beş İdare Meclisinin tesbit edeceği şekilde ikramiye olarak memurlara ve yüzde yetmiş beş ikinci hisse senetleri olarak hisse senetleri esbabına tevzi olunur.

İstanbul Fiyat Murakabe Komisyonundan:

İlan numarası: 171
Ticaret Vekâletince kâten mensucat ve ağırlıklı satışlarında aşağıdaki kâr hadleri tayin edilmiştir.

Akreditifli Akreditifsiz Toptancı kârı Perakendeci kârı

Kâten mensucat % 25	% 20	% 10	% 20
Ağırlıklı % 20	% 15	% 7	% 15

Yukarıda gösterilen toptancı kâr hadleri yalnız ithalat merkez dışındaki kalan yerlerde mîsses ve faaliyetleri hakikaten toptancılık olan mutavassıtlara verilecektir.

İstanbulda müesses perakendeciler ithalat eşyasını doğrudan doğruya ithalatçılardan alacaklarından bu şehirde müstehlik satış fiyatlarının hesabında ayrıca toptancı kârı ilâve olunmayacaktır.

Keşfiyet 14/3/1942 tarihinde neşrolunan 152 sayılı ilânımızda ek olarak ilân olunur. (6592)

Sahibi ve Neşriyat Müdürü : Ahmet Emin YALMAN
Vatan Neşriyat Türk Ltd. Şti Vatan Matbaası